

Lahden kaupunki

Lahden seudun ympäristölautakunta

13.03.2012 § 23

Tenlook Oy:n ympäristölupahakemus, Korpikylän kartanon ratsastuskeskus, Korpikyläntie 198, Hollola

D/3899/11.01.00.01/2011

Tenlook Oy on jättänyt eläinsuojaa koskevan lupahakemuksen Lahden seudun ympäristölautakunnalle. Hakemus koskee hevosten pitoa Korpikylän kartanon ratsastuskeskuksessa Hollolan kunnan Korpikylässä osoitteessa Korpikyläntie 198, tilalla Kartano 1 (kiinteistörekisteritunnus 98-413-10-84). Tilalla toimii ratsastuskoulu. Yritys tarjoaa hevosille myös täysihoitoa. Tilalla tulisi olemaan hevosia noin 80. Kyseessä on olemassa olevan toiminnan laajentaminen. Hevosia on nyt 43.

Hakemus koskee myös päätöksen täytäntöönpanoa sitä noudattaen muutoksenhausta huolimatta ympäristönsuojelulain (YSL, 86/2000) 101 §:n mukaisesti.

Luvan hakemisen peruste

Ympäristönsuojelulain (YSL, 86/2000) 28 §:n 1 momentin ja ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 169/2000) 1 §:n 1 momentin 11a) kohdan mukaisesti eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 60 hevoselle tai ponille, tarvitsee ympäristöluvan.

Lupaviranomaisen toimivalta

Lahden seudun ympäristölautakunta on asiassa toimivaltainen viranomainen ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 169/2000) 7 §:n 1 momentin 11a) kohdan mukaan.

Hakemuksen tulo vireille

Hakemus on tullut vireille 23.9.2011.

Sijainti ja toiminta

Alue on maa- ja metsätalousaluetta. Alueella ei ole asema- eikä yleiskaavaa. Eläinsuoja ei sijaitse luokitellulla yleiseen vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella.

Talleissa käytetään kuivikkeena turvetta. Turpeeseen sekoitettu kuivalanta ja virtsa varastoidaan nykyisessä ja tulevassa lantalassa. Molemmat lantalat, myös uusi, ovat katettuja (toisin kuin hakemuksessa uuden osalta esitettiin). Niiden tilavuus riittää vuoden varastointiin. Uusi lantala on tilavuudeltaan 440 m³ ja vanha 468 m³.

Kuivikelanta, mihin virtsa on imeytetty, käytetään lannoitteena pelloilla. Lannan levitykseen on käytettävissä peltoa noin 31

hehtaaria, josta omaa 27 ja vuokrattua 4 hehtaaria.

Levitysajankohdat ovat keväällä touko-kesäkuussa (viikoilla 20-23) ja syksyllä syys-lokakuussa (viikoilla 39-44). Varastoidusta lannasta puolet levitetään keväällä ja puolet syksyllä. Keväisin osa lannasta annetaan asiakkaille. Pellolle on ajettu noin 300 m³ lantaa vuodessa.

Kaikki hevoset ovat kesäisin laitumella noin 20 hehtaarin alueella. Ulkotarhassa, nykyisin 1,5 hehtaarin alueella, pidetään noin 17 hevosta. Hevosia ei ruokita ulkotarhassa ja lanta kerätään sieltä lantalaan. Ulkotarhassa on hiekkapohja. Virtsa ja sadevedet imeytetään/imeytyvät maahan. Ulkotarhoja rakennetaan hakemuksen mukaisesti lisää 3480 m².

Uudelle hevostallille ja lantalalle on myönnetty rakennuslupa 16.9.2011. Jätevesijärjestelmä on hyväksytty rakennusluvan yhteydessä. Jätevesijärjestelmänä uudelle tallirakennukselle on neljä saostuskaivoa (tilavuus yhteensä 4 m³) ja maasuodatin tehostettuna fosforin poistolla. Vanhalle tallille on rakennettu oma samanlainen järjestelmä aiemmin. Puhdistusjärjestelmän jälkeen vedet johdetaan putkitettuun sadevesiviemäriin/sala-ojaan (kokooma-oja), mikä on kiinteistön keskiosassa, luontaisesti maastollisesti sen matalammalla kohdalla. Jätevesien määrä (poiskuljetettu liete) on ollut noin 3,7 m³ vuodessa nykyisessä järjestelmässä (wc- ja hevosten pesuvesi). Juoma- ja pesuvesi otetaan omasta porakaivosta. Säilörehu pyöröpaalataan ja sitä varastoidaan esikuivattuna 15 tonnia vuodessa. Puristenestettä ei hakemuksen mukaan synny.

Tilalla on käytössä 1 m³:n polttoainesäiliö. Sitä ei ole sijoitettu kiinteästi, vaan se kuljetetaan kaivinkoneella työkohteisiin. Muita öljytuotteita on tilalla enintään 20 litraa ja ne säilytetään autotallissa.

Toiminnasta jää jätteeksi paalimuovia (1tn/vuosi), jäteöljyä (20 l/vuosi) ja loisteputkia (15 kpl /vuosi), mitkä toimitetaan Kujalan jätekeskukseen Lahdessa. Akku (1 kpl/vuosi) toimitetaan Lainion Akkuun Lahdessa, pilaantunut heinä (1 tn/vuosi) toimitetaan pellolle ja kuollut hevonen (0,5 tn/vuosi) Orimattilan teurastamoon.

Liikennettä syntyy, kun heinäpaalit ajetaan kerran viikossa pellolta talliin. Jäteauto käy kerran viikossa tyhjentämässä jäteastiat. Hevosia kuljetetaan satunnaisesti (1-7 hevosta viikossa). Lannanajo pelloille tapahtuu kahdesti vuodessa. Asiakasliikennettä ei ole hakemuksessa arvioitu.

Lantalatilavuus vuoden varastointia varten on riittävä, koska lantaa syntyy laskennallisesti 8 m³/hevonen vuodessa hevosten ollessa laitumella koko kesän.

Peltopinta-ala riittää laskennallisesti noin 60 hevosen tuottaman lannan levitykseen, kun kahta hevosta varten tarvitaan yksi hehtaari ja tilalla on nyt käytössä peltoa 31 hehtaaria (Ympäristöministeriön ohje 1/2010: Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje, taulukko 5).

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Asian vireilläolosta on kuulutettu Lahden kaupungin ja Hollolan

kunnan julkisten kuulutusten ilmoitustauluilla 15.12. - 16.1.2012 välisenä aikana ja ilmoitus kuulutuksesta on julkaistu 14.12.2011 Hollolan Sanomissa. Niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, on lisäksi erikseen tiedotettu lupahakemuksesta. Asiakirjat ovat olleet kuulutusaikana nähtävillä teknisen ja ympäristötoimen palvelupisteessä Lahdessa, Vesijärvenkatu 11 C ja Hollolan kunnan palvelupiste Piipahluksessa, Hollolassa, Virastotie 3.

Tarkastukset

Tarkastus on suoritettu 13.2.2012. Saadut lisätiedot on huomioitu päätösehdotuksessa.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunto Hollolan kunnan teknisen toimen maankäytöltä.

Hollolan kunnan maankäytön lausunnossa (saapunut 10.1.2012) todetaan, ettei alueella ole voimassa olevaa asema- eikä yleiskaavaa. Alue on maa- ja metsätalousaluetta. Esitetyt toiminnot eivät ole ristiriidassa Hollolan kunnan maankäytön suunnittelun kanssa. Hollolan kunnan teknisen toimialan maankäytöllä ei ole huomautettavaa ympäristölupahakemukseen.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia tai mielipiteitä ei ole esitetty.

Ympäristölautakunnan ratkaisu

Lahden seudun ympäristölautakunta myöntää Tenlook Oy:lle ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaisen ympäristöluvan Hollolan kunnan Korpikylään, osoite Korpikyläntie 198 hakemuksen mukaisesti ja seuraavilla lupamääräyksillä.

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

1. Lantalat on tyhjennettävä ja niiden kunto tarkastettava vuosittain. (YSL 43 ja 45 §, JäteL 6 § ja VNA 931/2000)
2. Lantaloiden kuivikelannan varastotilavuuden tulee olla niin suuri, että niihin voidaan varastoida 12 kuukauden aikana eläinsuojissa kertynyt turvelanta ja virtsa ja ulkotarhasta lantalaan kerätty lanta vähennettynä laidunkautena kesällä laitumelle jäävällä lannalla. (YSL 43 ja 45 §, JäteL 6 § ja VNA 931/2000)
3. Tilalla on oltava käytettävissä kulloisenkin eläinmäärän mukaan riittävästi lannan hyödyntämiseen soveltuvaa peltoa. Hakemuksen mukaiselle eläinmäärälle, 80 hevosta, tarvitaan peltoa 40 hehtaaria (laskennallisesti kahden hevosen lanta hehtaarille). (YSL 43 ja 45 §, JäteL 6 § ja VNA 931/2000)
4. Peltoon levitettävä lanta tulee mahdollisuuksien mukaan mullata välittömästi, kuitenkin viimeistään vuorokauden kuluessa levityksestä.

(YSL 43 ja 45 §, JäteL 6 § ja VNA 931/2000)

5. Toiminnanharjoittajan tulee esittää Lahden seudun ympäristöpalveluille lannanlevityssuunnitelma 31.12.2012 mennessä huomioiden, ettei syksyllä pellolle levitettävän lannan määrä ylitä 30 tonnia/hehtaari.

(YSL 43 ja 45 §, JäteL 6 §, VNA, 931/2000, YM, kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 29.6.2009)

6. Laitumia tulee hoitaa niin, ettei niille synny paljaita paikkoja, joista syntyy eroosiota.

(YSL 43 §)

7. Rakennettavat ulkotarhat tulee perustaa hevostallien ympäristönsuojeluohjeen liitteen 3 tai 4 mukaisesti.

(YSL 43 §, YM, hevostallien ympäristönsuojeluohje 4.11.2003, VNA, 931/2000)

8. Rehut, polttonesteet, kemikaalit ja jätteet on varastoitava ja käsiteltävä tilalla niin, ettei niistä aiheudu epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, roskaantumista, hajuhaittaa tai maaperän, pinta- ja pohjavesien pilaantumisvaaraa eikä muuta haittaa ympäristölle.

(YSL 7, 8 ja 42 §, JäteL 6 §, Hollolan kunnan ympäristönsuojelumääräykset)

9. Pilaantunut rehu tulee kompostoida lantalassa.

(YSL 43 ja 45 §, JäteL 6 §)

10. Kuolleet eläimet on varastoitava suojatussa säilytyspaikassa tiiviillä alustalla ja peitettynä.

(YSL 45 § ja JäteL 6 §)

11. Ongelmajätteet tulee toimittaa ongelmajätteiden vastaanottopaikkaan vähintään kerran vuodessa.

(YSL 45 § ja JäteL 6 §, Hollolan kunnan ympäristönsuojelumääräykset)

12. Luvan saajan on oltava selvillä toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisestä ja varauduttava tilan oloihin soveltuvan tällaisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaiden käytäntöjen käyttöönottoon.

(YSL 3 §)

13. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa eläinsuojan toiminnasta.

Kirjanpitoon tulee sisältyä ainakin seuraavat asiat:

- eläinmäärä
- lantamäärä
- lannan levitykseen tarkoitetut pellot pinta-aloineen ja muutokset levitysalassa sekä ao. vuokrasopimukset ja mahdolliset luovutus- ja vastaanottosopimukset
- jätteet, niiden määrät, käsittely- ja toimituspaikat
- eläinsuojien ja lantavarastojen rakenteiden tarkkailu
- eläinsuojien sekä lantaloiden salaojavesien tarkkailu.
- mahdolliset häiriö- tai poikkeustilanteet ympäristönsuojelun

kannalta

Tarkkailusuunnitelma salaojavesien laadun seurannan osalta tulee esittää Lahden seudun ympäristöpalveluiden hyväksyttäväksi 31.12.2012 mennessä.

Yhteenveto kirjanpidosta tulee esittää Lahden seudun ympäristöpalveluille vuosittain helmikuun loppuun mennessä. Yhteenvedon perusteena olevat asiakirjat on säilytettävä vähintään kolme vuotta
(YSL 43 ja 46 §, YSA 30 ja JäteL 51 ja 52 §, YMA 1129/01)

14. Luvan saajan on ilmoitettava toiminnan muutoksista Lahden seudun ympäristöpalveluille. Viimeistään kolme kuukautta ennen mahdollisen toiminnan lopettamista on esitettävä Lahden seudun ympäristöpalveluille yksityiskohtainen suunnitelma vesiensuojelua, ilmansuojelua, maaperänsuojelua ja jätehuolta koskevista laitoksen toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista.
(YSL 46, 76 ja 90 §, YSA 30 §)

15. Luvan saajan on tehtävä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi viimeistään 31.3.2022, ellei laitoksen toiminnassa sitä ennen tapahdu olennaista muutosta. Hakemukseen on ympäristönsuojeluasetuksen 15 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi liitettävä yhteenveto toiminnan tarkkailusta ja seurannasta ja vaikutuksista ympäristöön.
(YSL 55 §)

Ratkaisun perustelut

Toimittaessa hakemuksen ja tässä päätöksessä annettujen lupamääräysten mukaisesti eläinsuojan toiminnasta ei aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumista, terveyshaittaa, eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä eikä erityistä luonnonolosuhteiden huonontumista.

Lantaloiden vuosittaisella tyhjentämisellä varmistetaan varastointitilavuuden säilyminen (vuoden tarve, vuosittainen tilavuus). Tällöin myös rakenteet on mahdollista tarkastaa (lupamääräys 1).

Lantaloiden tilavuuden tulee vastata vuoden lakennallista tarvetta lannan varastoinnille. Tällöin kuivikelanta voidaan varastoida lantaloissa ympäristön pilaantumista aiheuttamatta siihen saakka kunnes se voidaan hyödyntää lannoitteena pellolla (lupamääräys 2).

Lannan hyödyntämiseen tarvitaan riittävästi peltoa. Sen vuoksi on edellytetty lannanlevityssuunnitelman esittämistä. Tarvittavaan peltopinta-alaan vaikuttavat eläinlaji ja -määrä ja lannan ravinnesisältö ja lannan luovutus/ toimittaminen muuhun hyväksyttävään käyttöön tai toimintaan (lupamääräys 3 ja 5).

Määräyksessä on huomioitu nitraattiasetus ja siinä ilmaistut suositukset (lupamääräys 4).

Laiduntavien eläinten tiheys ei saa ylittää laitumen maaperän ja

kasvillisuuden kestävyyttä. Nurmesta vapailta paikoilta voi kulkeutua ympäristöön kiintoainetta ja sen mukana ravinteita (lupamääräys 6).

Määräys perustuu nitraattiasetuksen perusteella annettuun ohjeeseen (lupamääräys 7).

Maaperän ja vesien pilaantumisvaaran ja muiden ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi toiminnanharjoittajan tulee kemikaalien ja jätteiden käsittelyssä ja varastoinnissa huolehtia rakenteellisista ja käyttöteknisistä suojaustoimenpiteistä (lupamääräys 8).

Pilaantuneen rehun kompostoituminen lantalassa on asianmukaista jätteen käsittelyä (lupamääräys 9).

Säilytyspaikka on tarpeen suojaksi haittaeläimiltä ja asianmukaista ennen toimittamista hyväksyttyyn käsittelyyn (lupamääräys 10).

Ympäristönsuojelemiseksi on tarpeen toimittaa ongelmajätteet säännöllisesti ja riittävän usein asianmukaiseen käsittelyyn (lupamääräys 11).

Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä alansa parhaan käytökelpoisen tekniikan kehittämisestä (lupamääräys 12).

Kirjanpito- ja raportointivelvoite on annettu viranomaisen tiedonsaannin turvaamiseksi ja valvonnan järjestämiseksi. Saatujen tietojen perusteella voidaan seurata toiminnan lainmukaisuutta ja luvassa annettujen määräysten noudattamista (lupamääräys 13).

Toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävä tai muu toiminnan olennainen muuttaminen edellyttää uuden luvan hakemista. Mikäli toiminta päättyy toiminnanharjoittajaa koskevat myös toiminnan lopettamisen jälkeiset ympäristönsuojeluun liittyvät velvoitteet, joihin on varauduttava etukäteen (lupamääräys 14).

Toistaiseksi voimassa olevassa päätöksessä tulee määrätä mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä (lupamääräys 15).

Päätöksen voimassaolo

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on oltava lupa.
(YSL 28 ja 52 § ja YSA 19 §)

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Toiminnanharjoittaja, Tenlook Oy, voi aloittaa toiminnan lupapäätöksen mukaisesti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, mikäli asettaa 2000 euron vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle.

Valitusviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.
(YSL 100 §, 101 §)

Asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.
(YSL 56 §)

Sovelletut säädökset

Ympäristönsuojelulaki (YSL, 86/2000) 3, 7, 8, 28, 42, 43, 45, 46, 52, 55, 56, 76, 90, 96, 100 ja 101 §
Ympäristönsuojeluasetus (YSA, 169/2000) 1, 7, 19 ja 30 §
Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta, nitraattiasetus (VNA, 931/2000)
Jätelaki (JäteL, 1072/1993) 6, 51 ja 52 §
Ympäristöministeriön asetus yleisimpien jätteiden ja ongelmajätteiden luettelosta (YMA, 1129/2001)
Ympäristöministeriön ohje (moniste nro 121): Hevostallien ympäristönsuojeluohje 4.11.2003
Ympäristöministeriön ohje 29.6.2009: Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje (taulukko 5)
Hollolan kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Ympäristölupamaksun määrääminen

Tästä päätöksestä peritään hakijalta viranomaiselle ympäristöluvan käsittelystä aiheutuvat kulut Lahden seudun ympäristönsuojeluviranomaisen taksapäätöksen 1.6.2010 mukaan. Taksan mukainen maksu eläinsuojan ympäristöluvan käsittelemisestä on 2900 euroa.

Päätöksestä tiedottaminen

Lahden seudun ympäristölautakunta tiedottaa tästä päätöksestä julkisesti kuuluttamalla Lahden kaupungin ja Hollolan kunnan ilmoitustauluilla, Hollolan sanomissa (Seutu-neloset) sekä Lahden kaupungin/Lahden seudun ympäristöpalveluiden internetsivuilla: www.lahti.fi>Asuminen ja ympäristö>Ympäristönsuojelu>Lupa-asiat. Tieto päätöksestä lähetetään myös asianosaisille.

Päätöksen antaminen

Päätös annetaan julkipanon jälkeen. Antopäivä on 22.3.2012.

Liitteenä

kartta

Esittelijä

Ympäristöjohtaja Kari Porra

Päätösehdotus

Lahden seudun ympäristölautakunta myöntää edellä esitetyn mukaisesti ympäristöluvan Tenlook Oy:lle, Korpikylän kartanon ratsastuskeskus, Korpikyläntie 198, 15880 Hollola

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Asian valmistelija / Lisätietojen antaja	Ympäristönsuojelusihteeri Anneli Kari, puh. 050-5594049
Toimenpiteet	Ote hakijalle, lausunnonantajalle, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Hollolan kunnan rakennusvalvonnalle
Muutoksenhaku	Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen (YSL 96 §) Hallintovalitus Vaasan hallinto-oikeuteen (YSL 96 §). Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. Valitus on toimitettava Lahden seudun ympäristölautakunnalle ja osoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle.

Otteen oikeaksi todistaa maaliskuun 22. päivänä 2012

viran puolesta:

Mika Vuorikoski
Rakennuslakimies

Otteen saaja:

Tenlook Oy / Korpikylän kartanon ratsastuskeskus, Korpikyläntie 198, 15880 Hollola
Hollolan kunta / Tekninen toimi, PL 66, 15871 Hollola
Hollolan kunta / Rakennusvalvonta, PL 66, 15871 Hollola
Hämeen ELY-keskus, PL 29, 15141 Lahti

VALITUSOSOITUS

Liitetään pöytäkirjanotteeseen

Lahden kaupunki
Viranomainen:
Lahden seudun
ympäristölautakunta

Hallintovalitus, ympäristölupapäätös
Päivämäärä: 13.03.2012
Pykälä: § 23

Valitusoikeus	Valitusoikeus on: 1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea; 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät; 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät; 4) alueellisella ympäristökeskuksella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella; 5) muulla yleistä etua valvovalla viranomaisella.
Valitusviranomainen	Vaasan hallinto-oikeus
Valitusaika ja sen alkaminen	Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen antamisesta. Tämä päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen antopäivä on julkipanopäivää seuraava arkipäivä. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu.
Päätöksen antopäivä	Pvm 22.3.2012

Valituskirjelmä	Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava 1) päätös, johon haetaan muutosta; 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan. Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Valituskirjelmään on liitettävä 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä; 2) todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja sen mukaan kuin Hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.
Valitusasiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa

	valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Viranomaisen, jolle valitus toimitetaan: Lahden seudun ympäristölautakunta Tekninen ja ympäristötoimiala Lahden seudun ympäristöpalvelut PL 126, Vesijärvenkatu 11 C 15141 LAHTI Puh. (03) 814 11, Fax (03) 814 3500 sähköposti: lahdenseudunymparistopalvelut@lahti.fi aukioloaika: klo 8 - 15
Oikeudenkäynti maksu	Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) 3 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua, joka on hallinto-oikeudessa 90 euroa.